

13 עמודים במכונת כתיבה) אמנם אינו אומר זאת במפורש, אבל התימרות זו משתמעת מדבריו. תמיהני.

בין השאר הוא שואל אותי: "היכן היתה כאן - מבחינת הממלכתיות הישראלית - ההצדקה המכרעת לשלוש לעת כזאת ממני את האפשרות לשרת את המדינה והמדינה את האפשרות להסתייע בשרותי ולגרום זעזוע מוסרי כמעט ללא תקדים לתנועתנו כולה, לצבוריות הישראלית ולדעת הקהל בתפוצות?"

טעות אחת אנסה לעקור מלבו של משה כי דברי במרכז המפלגה מיום 8 באבגוסט 1955 פירושם כי עליו (על שר החוץ) לשמש מעין דובר צה"ל.

28.7.56

כתבתי תשובה קצרה למשה. העמדתי אותו על הפירוש הנלוז שנתן לדברי במרכז המפלגה על תפקידו של שר החוץ והבהרתי שחילופי הגברא במשרד החוץ לא באו מתוך "השתכשות יחסים" אלא מפני שגמלה בלבי ההכרה שטובת המדינה דורשת שיעמוד בראש משרד החוץ איש אחר, וכי שרותו במשרה זו אינו לטובת המדינה.

- אני קורא שנית גולה ונכר של י. קופמן. אין ספק שיש לנו כאן הוגה דעות מעמיק ומקורי, אבל אין הוא מעריך מקום הארץ (או המולדת) בתולדות האומה וקשרה העמוק למולדת זו, והוא טועה בקבעו כי "הגורם הדתי הוא לברו" (הדגשה של י.ק.). ייחד את ישראל מן העמים בארצות פיזוריו (כ"א עמוד 199), בוויכוח עם אה"ע יש הרבה מן האמת, אבל לטענתו גם "חפץ הקיום הביולוגי" אפשר לטעון גם נגד "הגורם הדתי". היהודים יצרו דת זו ולא נוצרו על ידה, הם שינו פניה

מזמן לזמן מתוך מגע עם עמים אחרים, ומתוך שינויים בתנאי חייהם, וחלק גדול (אולי הרוב) בעם היהודי בימינו הם יהודים, אם כי אינם קשורים לדת. אין י.ק. גם מעריך ומבין כראוי התפקיד שמילא וימלא החזון המשיחי בקיום העם היהודי ובעיצוב דמותו, והחזון המשיחי כולל גם יסודות הגאולה הלאומית הכרוכה בא"י דווקא, וגם יסודות הגאולה אוניברסלית, וחזון זה לא היה לשום עם אחר. חזון זה וודאי היה לו זיקה ל"דת" הישראלית, אולם אפשר להגיד גם ההיפך : הדת הישראלית היתה לה זיקה לחזון זה. והקשר לא"י, לחזון המשיחי בגלוי השונים בתקופות שונות, לא פחות מה"דת" קיימו העם היהודי, וייחדו אותו בין כל העמים. ותקומת המדינה העברית בימינו היא פרי החזון המשיחי והקשר המתמיד לא"י, שהדת הישראלית עזרה בלי ספק לטיפוחם ולשמירתם, כשם שהיא ניזונה מהם, אבל אין התנועה קשורה הדת. קיומה לא קשור עם קיום הדת - אלא קיום החינוך המשיחי ומוסיפות

(חסרים 2 עמודים מהמחברת)

עוד 12 יתנו הקנדים כעגד 6-8 שבועות.

עכשיו תתעורר בהריפות שאלת המימון - ביחוד אם שמעון יצליח להשיג 10 הווטריט.

- הרדיו הודיע על פטירת דבורה דיין - היא מתה מסרטן. טלגרפתי למשה כי זוהי "אחת האמהות המפוארות ביותר בימינו. בזכות מפעל חייה בהתישבות העובדת, בתנועת הפועלות, בטפרות העבודה וכאם לבנים עטורי גבורה - תתנוסס לתפארת בתולדות ישראל המחודש".

שלחתי גם טלגרמה לשמואל דיין בנהלל, אבל נודע לי שהוא בת"א, הלוויה מחר בשעה שלוש.

- נתתי הוראה לצנזור לאסור כל ידיעה בעתונים על מטוסים לישראל.

- י.ק. מתעלם מתכניה ההיסטוריים הישראליים הממלאים גאולה של הדת היהודית כשהוא טוען (עמוד 255) כי "היהדות היתה על פי אופיה דת אוניברסלית, אנושית כללית, במלוא מובן המלה, והאומות יכלו לקבל אותה בלי שום וויתור על ישותן הלאומית". התיתכן דת ישראל בלי זכר יציאתמצרים ? בלי ? בלי קדושת ירושלים ? י.ק. בעצמו מציין (בעמוד 253) כי הרושם מחזיק ברעיון בחירת הגזע (מדוע לא העם?) הישראלי "בחירת ישראל היא הרעיון היסודי של אגרת תימן" וכל זה למרות אגרתו אל ר' חסדאי הלוי ספרדי שבו הוא מודה שכל אדם שהתקין נפש כמידות טובות והשיג מן המושכלות ומידיעת הבורא הרי הוא "במעלה העליונה" אף כשאינו מקיים המצוות המעשיות (השווה בענין זה דברי הרמבם בפרק האחרון של מו"נ).

י.ק. סותר כל תורתו בקבעו (בעמוד 283) כי "היהדות החריבה את האלילות, אבל לא היהדות בצורתה העצמית (הדגשה של י.ק.) ירשה את מקום האמונה האלילית, אלא האמונות שנולדה על כרכיה, הנצרות והאיסלם (כנ"ל).

כוחה האוניברסלי של היהדות נפלג - - לשנים: בצורתה העצמית נעשתה היהדות אמונה אוניברסלית גלותית (כנ"ל): היא נפרדה משרשיה האתניים וקיימה ביחודה אומה מפוזרת ומפורדת בכל הארצות. אולם גדול היה כוחה גם להחריב את האלילות כולה, אלא שדבר זה השלימה בידי שתי הדתות שיצאו מקרבה, היהדות רק סללה דרך לפני הנצרות והאיסלם, אבל היא גופא נשארה נחלת "העם שבקרבו נולדה".

אין י.ק. מדגיש שבכך הוא חוסם כל רעיונו כי היהדות היתה כנסיה דתית, והאויזיאה הדתית עמדה במרכז קיומה. היהדות היתה ונשארה אומה (יחידה איתנית, בלשונו של י.ק.) והחזון המשיחי והזיקה לא"י כמרכז הגאולה ייחדו אותה מכל שאר האומות, והאידיאה הדתית היתה רק אחד הערכים של אומה זו, ומשום כך לא נעשתה דת אוניברסלית כי אם דת ישראל היתה לאומית.

29.7.56, יום א'

טיילתי הבוקר מחוץ לעיר במשך שעה (4 קילומטר רגילים שלי) ואח"כ ערכתי שדר להמרשילד שיועבר לו טלגרפית ע"י קדרון או אבן.

- ממשלות המערב זועמות - וושינגטון מאופקת, כמובן, אבל, חוששני לא יעשו כלום. צרפת לא תעיז לפעול לבדה, אידן אינו איש פעולה, וושינגטון תתחמק מכל תגובה. האמצעי היעיל היחיד הוא להפוך את התעלה לתעלה בינלאומית, ממשית. כלומר שרק גדה אחת תהיה במצרים, והגדה במדינה אחרת, אולם המערב לא יעיז לעשות צעד כזה, ולישראל אין די כוח אדם להחזיק מדבר סיני. היטלר עזר למוסוליני המצרי.